

O D L U K E

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VRHOVNI SUD JUGOSLAVIJE

Presuda od 16.III 1966.

Vijeće: Vitomir Petrović, Josip Studin, Bogomir Kostanjevac

Odgovornost broдача - Smrt putnika - Potraživanja putnikovih nasljednika - Ugovori o prijevozu stvari i putnika morem "motornim splavom" jesu ugovori o plovidbenom poslu i spadaju u materiju koju regulira Zakon o ugovorima i iskorišćivanju pomorskih brodova - Zakon o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova odnosi se prema Zakonu o zastarjelosti potraživanja kao posebni Zakon prema općem - Odredbe Zakona o zastarjelosti potraživanja primjenjuju se subsidiјarno, tj. samo ako Zakonom o iskorišćivanju pomorskih brodova nije određeno što drugo - Rokovi zastarjelosti potraživanja iz ugovora o prijevozu putnika morem koja su nastala zbog neurednog izvršivanja dužnosti i koja su u uzročnoj vezi sa štetnim događajem i posljedicama, regulirani su posebno odredbama Zakona o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova - Ovaj se zakon primjenjuje i na potraživanja koja od broдача traže pravni nasljednici poginulog putnika

Prednik tuženog Brođarskog preduzeća "Brođarstvo" - Herceg-Novi vršilo je svojim "motornim splavom" prijevoz motornih vozila i putnika na relaciji Lepetane-Kamenari. Na dan 2. februara 1961. godine spomenuto preduzeće "Brođarstvo" izvršilo je prijevoz putničkih kola reg.br. GG 677, u kojima je pored ostalih bio i braćni drug, odnosno otac tužitelja. Prilikom zaokreta "motornog splava" nakon napuštanja obale u Lepetanama došlo je do kliznuća kola sa "motornog splava" i do pada u more uslijed propusta osoblja "motornog splava" da podmetne klipove ispod točkova. Tom prilikom utopio se i suprug, odnosno otac tužitelja.

Mornari splava oglašeni su krivima pravosnažnom krivičnom presudom zbog krivičnog djela iz člana 273, stav 4, u vezi člana 271, stav 3 KZ, i osuđeni su na kaznu zatvora u trajanju od 8 mjeseci svaki.

Tužitelji tuže Brođarsko preduzeće za naknadu štete.

Tuženo preduzeće istaklo je pored ostalog prigovor zastarjelosti utuženog potraživanja pozivom na član 128 Zakona o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova.

Sudovi u prvom i drugom stepenu zauzeli su gladište da se zastarjelost obzirom na utuženo potraživanje ne određuje prema propisima Zakona o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova, već prema propisima Zakona o zastarjelosti potraživanja, te da po tim propisima zastarjelost nije nastupila.

Vrhovni sud Jugoslavije našao je da takvo pravno shvaćanje prvostepenog i drugostepenog suda nije u skladu sa zakonom.

Vrhovni sud Jugoslavije zauzeo je stajalište: da Zakon o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova sadrži posebne odredbe o zastarjelosti potraživanja o iskorišćivanju pomorskih brodova, te ukoliko utuženo potraživanje otuda potječe, imaju se na njega primijeniti odredbe toga Zakona, i to kako zbog toga što se spomenuti Zakon odnosi prema Zakonu o zastarjelosti potraživanja kao posebni prema općem, tako i zbog toga što sam spomenuti Zakon u svom članu 129 propisuje da se odredbe Zakona o zastarjelosti potraživanja primjenjuju na potraživanje iz ugovora o iskorišćivanju pomorskih brodova tek subsidiarno, tj. samo ako u spomenutom Zakonu nije što drugo određeno; - da se prema stanju stvari vidi da je do štetnog događaja u pitanju došlo u vezi sa izvršenjem ugovora o prijevozu stvari i putnika morem, tj. iz ugovora o plovidbenom poslu, i da ti ugovori spadaju u materiju koju regulira spomenuti Zakon u članu 1 i 2; - da prema propisu člana 101 Zakona o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova u izvršenju ugovora o prijevozu putnika morem brodar je dužan na vrijeme i sa pažnjom urednog broдача osposobiti brod za plovidbu, primjereno ga opremiti, popuniti posadom, obskrbiti potrebnim zaliham, i održavati ga u takvom stanju za cijelo vrijeme prijevoza, kao i obezbijediti putnike u svakom drugom pogledu.

Budući da prednik tuženika nije postupio prema određenom dijelu teksta citiranog odnosno propisa..... "i obezbijediti putnike u svakom drugom pogledu", i time nije valjano izvršio obavezu iz ugovora o prijevozu putnika, bio bi odgovoran za štetu prema odredbama istog člana Zakona koji normira i odgovornost broдача nastalu uslijed smrti ili tjelesne povrede putnika prouzrokovane njegovom krivicom. Prema tome tužbeni zahtjev se zasniva na potraživanju iz ugovora o prijevozu putnika, koji je nastao uslijed neurednog izvršenja dužnosti broдача što je u uzročnoj vezi sa štetnim događajem i posljedicama istoga. Kako su rokovi zastarjelosti potraživanja za ovaj slučaj normirani u članu 128 Zakona o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova koji predviđa zastarni rok od godinu dana, a nesporno je

da je tužba podnesena nakon isteka ovoga roka, to je utuženo potraživanje zastarjelo i tužbu je valjalo odbiti.

K.Z.

Bilješka.- Gornja presuda izrečena je povodom zahtjeva Saveznog javnog tužioca za zaštitu zakonitosti protiv presude Vrhovnog suda Crne Gore br.GŽ 99/65 od 5.V 1965. godine, a objavljena je u ovoj publikaciji br.28, str.20.

Iz gornje presude proizlazi da se "motorna splav" smatra u pravnom pogledu brodom, čime je izmijenjeno stajalište nižih sudova.

K.Z.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 6.VII 1966.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Ernest Vajić, prof.dr Vladislav Brajković

Radni spor posade broda - Nadležnost suda - Odgovornost jamca za obveze iz radnog spora - Za sporove između člana posade i jamca nadležan je redovni sud jer se ne radi o pomorskom sporu

Jedna jugoslavenska banka jamčila je jugoslavenskim članovima posade stranog broda da će im nadoknaditi potraživanja koja im ne bi nadoknadio strani brodar, ako ona proizlaze iz ugovora o radnom odnosu. Budući da brodar nije udovoljio svojim obvezama, članovi posade tuže jamca. Tužba je podnesena Okružnom privrednom sudu s obrazloženjem da je taj sud nadležan jer da se radi o pomorskom sporu. Prvostepeni sud se proglasio nenadležnim.

Tužitelji se žale protiv rješenja zbog razloga iz čl.342, st.1, t.2 i 3 Zpp s prijedlogom da ga viši sud ukine. U žalbi se navodi da je nadležnost Privrednog suda za rješavanje o spornoj stvari utvrđena već dvjema drugostepenim odlukama, jer se radi o radnom odnosu na koji se primjenjuju norme pomorskog prava, s posebnim obzirom na pravo posade da svoje zahtjeve iz radnog odnosa osigura kao prvenstvene i privilegirane tražbine u smislu Medjunarodne konvencije o pomorskim privilegijama i hipotekama od 10.IV 1926, odnosno Uredbe sa zakonskom snagom o stvarnim pravima na brodu i pomorskim privilegijama od 30.V 1939, koja se primjenjuje kao pravno pravilo u nedostatku pozitivnih pravnih propisa, zbog čega se spor, osim kao spor iz radnog odnosa, ima prosudjivati i kao pomorski spor iz čl.455, st.1, br.2 Zpp. Činjenica što tužitelji svoj zahtjev za isplatu iznosa koji su im dosudjeni pravomoćnom presudom